

teol. kand. Gudrun Zethelius, sekr., kanslirådet Sture Idar, kassaförvaltare, samt domkyrkoorganist Gotthard Arnér. Adjungerade ledamöter: fru Karin Peters, direktor Pehr Edwall och disponent Sven Håkan Ohlsson.

Styrelsen har under arbetsåret sammanträtt den 13 febr. 1956 i Stockholm och därutöver rådgjort per korrespondens.

Sällskapets medlemstal uppgick den 1 jan. 1956 till 230.

Sällskapets organ, Svenskt Gudstjänstliv, har utsänts samtidigt med årsurkunden, Israel Olavi Leimontinus Koralbok 1675.

Sällskapet har under året anordnat ett studiekonvent i Ransäter den 31 juli–5 aug. under medverkan av bl. a. ordföranden, kyrkoherdarna Palmer; Stake och Redin, Pfarrer Fr. Hofmann, rektor I. Sahlin, doktor Margit Sahlin, kantor W. Mudde och musikdirektörerna Rut Ericsson, Birger Eriksson, Rune Wählberg, C. E. Rosenquist och Gudrun Zethelius. I anslutning till studiekonventet har hållits sammanträde med Arbetsutskottet för kyrkomusikalisk kontakt mellan de lutherska kyrkorna.

Ransäter den 3 aug. 1956.

Gudrun Zethelius
sekr.

Reflexioner efter sommarkonventet i Ransäter.

Tidegårdsarbetet seglar uppenbarligen i medvind just nu. Intresset för ett ordnat andaktsliv av gemenskapskaraktär, där varje deltagare är aktiv, är i tydligt stigande. Säkert bottnar detta åtminstone delvis i en viss rådlöshet inför de andaktsformer som de närmast föregående generationerna har känt som sina. Husandakten förekommer

bara sporadiskt och kan knappast återupplivas i den form som det gammal-lutherska kyrkolivet gav den. De metodistiskt-individualistiska andaktsformer som skapades genom pietistisk och annan väckelsefromhet har länge nog ingått i det allmänna medvetandet i religiösa kretsar, men de förlorar sitt grepp i samma mån som deras nödvändiga korrelat, den spiritualistiska upplevelsefromheten, förflyktigas. Vi lever faktiskt i en situation, där tillhandahållandet av ändamålsenliga andaktsformer är en förutsättning för framgång i kyrkans gärning. I detta sammanhang får vi nog ställa in arbetet för tidegården i dagens kyrkoliv.

Erfarenheten ger redan nu vid handen, att arbetet för tidegårdens återupplivande möts med större förtroende än tidigare. Detta gäller också i fråga om Finlands starkt väckelsepräglade kyrkoliv, alldeles särskilt om den svenska delen därav. För den som skriver dessa rader låg det ett mycket konkret behov bakom resan till fjolårets sommarkonvent i Ransäter. Jag känner nämligen inte till någon bättre möjlighet att få uppleva svensk tidegård i funktion än Laurentius Petri Sällskapets årliga sammankomster. Förväntningarna uppfylldes till alla delar. Jag reste hem med många lärdomar att omsätta i det anspråkslösa, men i alla fall regelbundna gudstjänstliv i tidebönens form som sedan några år bedrivs i Åbo domkyrka inom stadens svenska församling.

Konventet kunde, som jag hade väntat mig, visa fram en välövad stamtrupp, som garanterade att gudstjänsterna tekniskt blev genomgående lyckade. Tydligt har Sällskapet nått det stadium, där det är möjligt att inskränka de gemensamma övningarna av tideböernas säng till ett minimum. Därigenom kan tid frigöras för annat program inom ramen för Sällskapets

syftemål. Här kommer givetvis upp-lysande föredrag ur gudstjänstmusikens problemkrets främst i fråga; vad deltagarna i Ransäterkonventet fick veta genom dr Adells föredrag om den gregorianska melodien i svensk tradition och genom presentationen och övningen av koraler ur Leimontinus' korallbok måste skattas mycket högt. Det lilla meningsutbytet i anslutning till kyrkoherde Evert Palmers föredrag "Aktuella gudstjänstliga frågor" pekar mot intresse för diskussion; kanske kunde man välja en betydelsefull och aktuell fråga per konvent och anslå tillräckligt med tid både för inledningsanföranden och samtal. När man nu har denna utomordentliga bas för gemenskapen, som det rika gemensamma gudstjänstlivet vid konventen utgör — i tidebönen och kring nattvardsbordet är hela skaran verkligen ett hjärta och en själ — behöver man inte vara rädd för att ge rum åt frågor där man tänker olika. I Ransäter hade måhända dr Vilmos Vajtas föredrag om arvet från Luther kunnat utnyttjas för ett tankeutbyte kring de stora frågorna om ekumenik, bekännelse och liturgi.

Den förpliktande ställning som Sveriges kyrka för närvarande har internationellt och ekumeniskt sett underströks vid konventet genom närvaron av långväga gäster. Det i Amsterdam 1955 tillsatta arbetsutskottet för internationellt samarbete inom luthersk kyrkomusik höll nämligen sitt sammanträde under konventstiden och nådde där fram till ett förslag om en "Evangelisk-luthersk världskonferens för kyrkomusik", som diskuterades med konventsdeltagare från de olika nordiska länderna. Konferensen synes komma att konstitueras vid en stort anlagd sammankomst i ett nordiskt land 1958. Arbetsutskottets förslag till en preliminär formulering av målsättningen för det planerade samarbetet blev föremål

för en i vissa stycken kritisk diskussion, som i sin mån visar vikten av gemensamma överläggningar kring gudstjänstlivets principiella problem. Ett samarbete på detta område inom evangeliskt kyrkoliv är i detta nu angeläget, eftersom det liturgiska arbetet t. ex. inom tysk lutherdom är mycket livligt och det är av vikt att undvika alltför disparata utvecklingsriktningar. Den nordiska liturgiska sakkunskapen bör ställas till förfogande i samkyrklighetens intresse. Den amerikanska lutherdomen präglas av en viss liturgisk rådlöshet och vilja att lära, och de små minoritetskyrkorna i Europa känner starkt behov av stöd. Allt detta kommer klart till synes i de förarbeten som har gjorts för det planerade samarbetet, vilket vid konventet presenterades av arbetsutskottets ordförande, pastor Friedrich Hofmann.

Med glädje fäste jag mig vid den omsorg som vid konventet lades ned på gudstjänsternas musikaliska inramning. Här presenterades både klassisk och modern orgellitteratur med utsökt smak och skicklighet av en rad kyrkomusiker, som genom sina insatser visade organistkårens höga nivå. Till de svenska musikerna sällade sig här kantor Willem Mudde från Utrecht, medlem av det nyssnämnda arbetsutskottet och den drivande kyrkomusikaliska kraften inom den lilla lutherska kyrkan i Holland.

Sommarkonventet i Ransäter kom sålunda att visa fram goda frukter av det pågående arbetet för gudstjänstlivets förkovran, men det pekade också framåt mot vidgade uppgifter och ökat ansvar.

Ett glädjande beslut vid Laurentius Petri Sällskapets årsmöte i samband med konventet ger mig anledning att sluta med ett varmt välkommen till Finland. Sällskapets sommarkonvent 1957 hålls nämligen på Lärkkulla-stif-

telsens folkakademi och stiftsgård i Karis, beläget i västra Nyland mitt emellan Åbo och Helsingfors. Kanske skall konventet där återfinna något av den varma hemkänsla som var så påtaglig i Geijerskolan i Ransäter. För det stigande intresse, som nu är uppenbart i Finland inför gudstjänstlivet, kommer detta konvent att ha en stor betydelse.

Helge Nyman

Laurentius Petri Sällskapets styrelse sammanträdde i Stockholm den 8 januari 1957, varvid styrelsen konstituerade sig sålunda: till ordf. omvaldes kyrkoherde Adell, Söderköping och till ny v. ordf. efter kontraktsprosten G. A. Danell, som avgått, valdes kyrkoadjunkt Karl Erik Wallin, Karlshamn, till sekreterare utsågs ånyo musikdirektör, teol. kand. Gudrun Zethelius, Burträsk. I stället för kanslirådet S. Idar, som av sagt sig uppdraget som kassaförvaltare, utsågs fil. mag. Vivi Andersson, Burträsk.

Anmäldes gåvor till sällskapet från olika håll. Arbetet med planläggande av Laurentius Petris samlade skrifter uppdrogs åt en redaktionskommitté med professor Åke Andrén och direktor Pehr Edwall, båda Uppsala, som ledamöter.

Kyrkoadjunkt Wallin framlade planerna på registret till Breviarium linco-pense. Första delen därav utkommer innevarande år som årsurkund.

Förnyad framställning om anslag ur Humanistiska fonden skulle göras för utgivande av *Graduale arosiense*.

Sommarens konvent förlägges till Lärkkulla i Finland 30 juli—5 augusti. Deltagaravgiften 25:— kr skulle deltagarna anmodas inbetala samtidigt med anmälan till den nya kassören.

Som medverkande påräknas ledande kyrkomän i Finland och finländska och svenska organister. En studiekurs i gregorisk planeras under hösten. För sällskapets praktiska arbete skulle bidrag av lotterimedel sökas.

Ordf.